

Juryrapport Arabisch Nederland Vertaalt 2018

De jury die de inzendingen op de Arabische vertaalopgave heeft beoordeeld, zag zich voor de taak uit 11 inzendingen de beste vertaling te kiezen van het prachtige gedicht *Wees een vrouw* van de Syrische dichter Nizar Kabbani.

Dit gedicht stelt hoge eisen aan de vertaler. Ogenschijnlijk bedient Nizar Kabbani zich van een transparante taal die elke native speaker van het Arabisch begrijpt. Geraffineerd zet Kabbani deze transparantie in om in een gedicht dat speels, dubbelzinnig en ironisch is, waarin de kracht en emancipatie van de vrouw centraal staan. Een oproep tot vrijheid. In de regels manifesteert zich een mannelijke blik, maar wel een mannelijke blik die zich als medestander van de vrouw aan haar zijde schaart. Dat maakt het gedicht complex. Hoe dit te vertalen?

De inzendingen waren over het algemeen van hoge kwaliteit. Zoals altijd zat *the devil in the details*. Zo discussieerde de jury over de beste 'houtvertaling'. Gaat het hier om kreupelhout, brandhout of gewoon hout? En wanneer een vrouw haar lichaam gebruikt om hemellichamen te vernietigen, is dat dan een hyperbool of kitscherige overdrijving?

Hoe dieper de vertalers in het gedicht komen, hoe ingewikkelder de taak wordt waar ze voor staan. Het imperatief waarin Kabbani de vrouw oproept tot engagement werkt zinderend in het Arabisch, is dit ook zo in het Nederlands? Vertalen wordt op dat soort momenten een vorm van antropologie. We bestuderen de gewoonten van een cultuur waar we equivalenten voor moeten vinden in onze eigen cultuur. Om dat goed over te brengen moet de vertaler de schrijver in zichzelf zien los te maken.

In de vertalingen vinden we het geworstel met de tekst terug. Zijn we vaak vervloekt voor deze keuze? We denken het niet omdat de eindresultaten verbazingwekkend trouw bleven aan de tekst. De jury was in het bijzonder gecharmeerd door de vele manieren waarop het veld vol geneeskrachtige kruiden werd vertaald.

De jury was zeer ingenomen met alle vijf genomineerde vertalingen. Maar de winnaar heeft ons in het bijzonder overtuigd door de precisie waarmee de uitdagende Arabische woorden naar soepel Nederlands zijn overgezet. Overblijfselen van een boom werd zaagsel. En de regel waar alle vertalers mee worstelden, die waarin de kracht van de vrouw om met haar lichaam het universum tot stilstand te brengen werd uitgedrukt, werd in deze vertaling: 'Die de vallende ster tussen haar borsten verplet.' Er zijn meer van dit soort stilistische hoogstandjes aan te wijzen in de winnende vertaling.

De jury reikt dan ook met overtuiging en veel plezier de prijs uit aan Mohammad Ghorani.

De jury

Petra Stienen
Abdel Benali
Lamia Makaddam